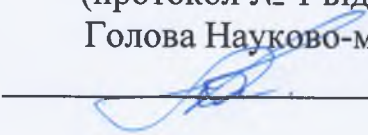

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою університету
(протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.)

Голова Науково-методичної ради

Ю.В. Литвиненко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальності: 024 Хореографія

Спеціалізація/освітньо-професійна програма: Хореографія

Код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ЦС 11

Мова навчання: українська

Розробники:

Пінчук Євген Анатолійович, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, pin4uck.jen@yandex.ua

Саракун Лариса Петрівна, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, sarakyn@rambler.ru

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою соціально-гуманітарних дисциплін (засідання кафедри 29 серпня 2023 р., протокол № 10)

Завідувач кафедри професор Є. А. Пінчук

ПОГОДЖЕНО:

Начальник навчально-методичного відділу

 О. М. Д'яченко

Начальник відділу забезпечення якості вищої освіти

 доцент О. І. Рудешко

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на ознайомлення студентів зі змістом світового та вітчизняного історико-філософського процесу, широким спектром методологічних підходів і теоретичних систем філософії як сфери духовної творчості, розширення знання про сучасні її форми та нові підходи до вирішення найважливіших проблем сьогодення, творче осмислення досягнень світової філософської культури. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: філософія стародавнього Сходу, філософія епохи Еллінізму, Середньовічна філософія; Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва, німецька класична філософія, сучасна філософія, українська філософія, проблеми буття та свідомості, гносеологія, соціальна філософія. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Abstract of the discipline. Discipline is aimed at the acquaintance of students with the content of world and domestic historical and philosophical process, a wide range of methodological approaches and theoretical systems of philosophy as areas of spiritual creativity, expanding knowledge about its current forms and new approaches to solving the most important problems of our time, creative reflection on the achievements of world philosophical culture. The volume of discipline is three ECTS credits. The main topics are the philosophy of the ancient East, the philosophy of the Hellenistic era, the medieval philosophy; Philosophy of the Renaissance, New Age and Enlightenment, German classical philosophy, modern philosophy, Ukrainian philosophy, problems of being and consciousness, epistemology, social philosophy. The final assessment is based on the results of the current control and examination.

Мета навчальної дисципліни – формування мисленевої культури студентів шляхом усвідомлення методологічних проблем своєї спеціальності та засвоєння логічних способів доведення і спростування при вивченні інших дисциплін, що забезпечують досягнення об'єктивної істини. Надати студентові можливість опанувати логіку розвитку методологічної та світоглядної культури людства за мінімального обсягу загально-філософських знань, і тим самим сприяти розвитку гнучкості мислення студентів, їх здатності застосовувати поліфонічність мисленевих форм, засвоєних з курсу філософії. Опанування філософії сприяє актуалізації особистості, здатної до прийняття самостійних рішень та успішного самовиявлення у майбутній професійній сфері.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Компетентності
Інтегральна компетентність	
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, в мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ФК2	Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.
ФК3	Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах
ФК5	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зав'язків та забезпечення освітнього процесу в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах

ФК7	Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем у сфері професійної діяльності
ФК8	Здатність приймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини
ФК9	Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції
ФК12	Здатність використовувати принципи, методи, форми, засоби, сучасні методики в організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових мистецьких та позашкільних навчальних закладах.
ФК16	Здатність дотримуватися толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин в сфері виробничої діяльності

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				доміська робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	10	0	0	32	48	90
Заочна	2	0	0	10	78	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Історія державності та культури України», «Загальна психологія», «Педагогіка».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Тема і назвату	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього			
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Предмет та функції філософії	8	2	2	4	8	2	–	6
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	6	–	2	4	8	–	–	8
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	10	2	4	4	8	–	2	6
Тема 4. Філософія Еллінізму	6	–	2	4	8	–	–	8
Тема 5. Філософія середньовіччя	8	2	2	4	8	–	2	6
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	8	–	6	4	8	–	–	8
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	10	2	2	4	8	–	2	6
Тема 8. Сучасна філософія	8	–	4	4	6	–	–	6
Тема 9. Українська філософія	8	2	2	4	8	–	2	6
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	6	–	2	4	6	–	–	6

Тема 11. Гносеологія	6	–	2	4	6	–	–	6
Тема 12. Соціальна філософія	6	–	2	4	8	–	2	6
Всього годин:	90	10	32	48	90	2	10	78

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет та функції філософії.

Походження терміну «філософія». Предмет і функції філософії. Світоглядна функція філософії. Світогляд, його структура і функції. Міждисциплінарні зв'язки. Типи світогляду. Філософія і наука. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Філософські проблеми і дисципліни. Специфічність філософського знання. Філософська методологія.

Тема 2. Філософія стародавнього світу.

Східна та західна філософія, особливості їх становлення та історичного розвитку. Веди як ідейна основа філософії стародавньої Індії. Основні школи філософії стародавньої Індії та їх історичне й сучасне значення. Конфуціанство та даосизм як джерела філософії стародавнього Китаю.

Тема 3. Філософія стародавньої Греції.

Особливості виникнення філософії стародавньої Греції. Основні віхи розвитку стародавньої філософії: натурфілософія, софісти, філософські ідеї Сократа, найвищі досягнення античності – праці Платона й Аристотеля. Об'єктивний ідеалізм Платона, його вчення про буття, пізнання, етику та державу. Філософська спадщина Аристотеля.

Тема 4. Філософія епохи Еллінізму.

Історичні передумови виникнення філософії Еллінізму. Стоїцизм: філософські погляди Сенеки, філософія Епікура, філософія марка Аврелія. Епікуреїзм: праці Епікура та епікуреїзм у стародавньому Римі. Скептицизм та неоплатонізм.

Тема 5. Середньовічна філософія.

Схоластика в Середні віки. Теоцентризм середньовічної філософії. Формування християнської догматики. Аврелій Августин. Філософсько-теологічний аристотелізм. Альберт Великий і Фома Аквінський. Західноєвропейська філософія епохи Відродження (XV-XVI ст.). Філософія Ренесансу. Епоха,

культура, філософія. Гуманізм в Італії. Початок італійського гуманізму (Дайте Аліг'єрі, Франческо Петрарка). Платонізм Ренесансу (Марелліо Фічіно, Пікко делла Мірандола). Арістотелізм Ренесансу (П'єтро Помпонаці). М. Кузанський про людину. Вплив на світогляд вчень М. Коперніка, Дж. Бруно і Г. Галілея. Натурфілософія Ренесансу і нове природознавство. Філософія природи (Микола Кузанський Бернардіно Телезіо, Джордано Бруно). Соціальні теорії. Ідеологія централізованої держави (Ніколо Макіавеллі, Жан Боден). Теорія природного права. Попередники утопічного соціалізму (Томас Мор, Томазо Кампанелла).

Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва.

Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII-XVIII ст.). Особливості епохи Нового часу. Проблема методу пізнання. Емпіризм Ф. Бекона і раціоналізм Р. Декарта. Вчення про субстанцію Б. Спінози. Монадологія В. Лейбніца. Філософія Просвітництва. Вольтер, Руссо, Дідро, Гольбах. Німецька класична філософія. «Коперніанський переворот» І. Канта. Протиріччя в його філософії. Агностицизм, раціоналізм і дуалізм. Гегель, його філософська система і метод. Протиріччя між ними.

Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм.

Класична німецька філософія. Особливе місце німецької класичної філософії у загальному розвитку західноєвропейської філософії. Основні представники німецької класичної філософії. Творчість І. Канта: критика чистого розуму; критика практичного розуму. Філософія Гегеля: концепція розвитку абсолютної ідеї; закони діалектики; філософія історії. Антропологічний матеріалізм Л. Файєрбаха. Марксизм, його представники та місце ф історії філософії і науки.

Тема 8. Сучасна філософія.

Західна філософія ХХ століття. Некласична філософія ХХ ст. : основні напрямкита їх особливості. Критика західної цивілізації, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого. Філософська антропологія, релігійна філософія ХХ ст. Позитивізм. Філософія екзистенціалізму. Ніцше, Фрейд, Камю, Хайдеггер, Сартр. Герменевтика та феноменологія. Філософія постмодернізму.

Тема 9. Українська філософія.

Міфологічні уявлення східних слов'ян в дохристиянський та язичеський період. «Хрещення Русі» як світоглядна революція. Вплив візантійської і західноєвропейської культури на становлення киеворуської культури. Світоглядні ідеї Іларіона, Нестора, В. Мономаха, К. Туровського, Я. Мудрого. Філософська думка в Україні в XVI-XVIII ст. Діалог православної догматики та католицької схоластики. Полемісти (Г. Смотрицький, І. Вишенський, С. Зизанійі ін.). Києво-Могилянська академія – центр філософської думки в Україні у XVII- XVIII ст. Філософія Г. С. Сковороди. Концепція національної еліти в історіософії В. Липинського, Д. Чижевського про чинники формування української духовності. Соціально-філософські погляди становлення української незалежної

держави (М. Грушевський, В. Виниченко). Вплив тоталітарної системи на філософію в Росії і Україні. Філософське відродження в незалежній Україні.

Тема 10. Проблеми буття та свідомості.

Виникнення філософської проблеми буття. Категорія буття. Її сенс і специфіка. Проблема буття у ХХ ст. Індивідуальне і суспільне буття людини. Особистість як соціокультурна форма індивідуального буття. Людське буття як «співбуття». Проблема визначеності «Я» та «інші». Індивідуально-особистісне і Соціально-спільнотнісне. Проблема відношення «людина – світ». Філософський сенс категорії буття. Простір і час як форми існування Світу. Еволюція уявлень про простір і час. Статичність, динамічність, Циклічність, лінійність та спрямованість часу. Безконечність простору і часу. Соціальний простір і час.

Тема 11. Гносеологія.

Пізнання як предмет філософського аналізу. Історія філософських підходів до пізнання світу. Форми і методи наукового пізнання. Проблема істини у пізнанні. Види істини. Синергетика.

Тема 12. Соціальна філософія.

Поняття соціального в філософії. Історія розвитку філософських уявлень про суспільство. Соціум. Суб'єкти суспільного розвитку. Особистість та суспільство у рамках філософського аналізу. Духовне життя суспільства. Культура та суспільна свідомість. Формування суспільних цінностей.

Тематика практичних(семінарських) занять

Тема і назва теми дисципліни	а теми практичнихзанять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Предмет та функції філософії.	1. Предмет та функції філософії.	2	–
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	2. Філософія стародавнього Сходу	2	–
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	3. Філософія стародавньої Греції (частина 1)	2	2
	4. Філософія стародавньої Греції (частина 2)	2	

Тема 4. Філософія Еллінізму	5. Філософія Еллінізму	2	
Тема 5. Філософія середньовіччя	6. Філософія середньовіччя	2	2
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	7. Філософія Відродження	2	–
	8. Філософія Нового часу	2	
	9. Філософія Просвітництва	2	
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	10. Німецька класична філософія	2	2
Тема 8. Сучасна філософія	11. Сучасна філософія (частина 1)	2	–
	12. Сучасна філософія (частина 2)	2	–
Тема 9. Українська філософія	13. Українська філософія	2	2
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	14. Проблеми буття та свідомості	2	–
Тема 11. Гносеологія	Гносеологія	2	–
Тема 12. Соціальна філософія	Соціальна філософія	2	2
Всього годин:		32	10

Завдання для самостійної роботи студентів

Тема і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Предмет та функції філософії	Анотування інформаційних джерел стосовно проблеми виникнення та	2	4

	історичного значення міфу та релігійного світогляду.		
	2. Підготовка до практичного заняття з теми 1.	2	2
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	3. Підготовка реферату та презентації з проблем виникнення конфуціанства та даосизму	2	6
	4. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2	2
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	5. Підготовка презентації з проблеми функціонування Мілетської та Піфагорійської шкіл.	2	4
	6. Підготовка до практичного заняття з теми 3.	2	2
Тема 5. Філософія епохи Еллінізму	7. Написання есе на тему «Історичні передумови виникнення філософії Еллінізму»	2	4
	8. Підготовка до практичного заняття з теми 5.	2	2
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	9. Анотування наукових текстів Августина Блаженного, Ансельма Кентерберійського та Фоми Аквінського	2	6
	10. Підготовка до практичного заняття з теми 6.	2	2
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	11. Підготовка реферату та презентації з проблеми французького та німецького просвітництва.	2	4
	12. Підготовка до практичного заняття з теми 7.	2	2
Тема 8. Сучасна філософія	13. Написання есе на тему «Філософія доби постмодерну»	2	2
	14. Підготовка до практичного заняття з теми 8	2	4

Тема 9. Українська філософія	15. Анотування інформаційних джерел стосовно проблеми історії філософської думки в Україні	2	
	16. Підготовка до практичного заняття з теми 9	2	
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	17. Написання есе на тему «Проблема свідомості в історії філософії»	2	6
	18. Підготовка до практичного заняття з теми 10	2	
Тема 11. Гносеологія	19. Здійснення порівняльного аналізу філософських підходів до пізнання світу в різні історичні епохи	4	6
Тема 12. Соціальна філософія	20. Написання есе на тему «Культура та суспільна свідомість»	4	6
Всього годин:		48	78

Очікувані результати навчання з дисципліни: формування уявлення студентів про значення філософського знання у системі сучасної науки; засвоєння філософської спадщини України та її значення у світовій філософії; розуміння загальних сучасних філософських засад до суспільства, історії, культури, фізичного виховання та спорту.

знанням: засвоїти історію філософської думки; розуміти основні підходи до філософського осмислення буття, пізнання, суспільства, історії та науки; визначати місце та роль філософії в розвитку культури людства, зокрема, фізичної культури.

умінням: застосовувати отриманні знання для розуміння загальних тенденцій розвитку культури, науки, людства; орієнтуватися у питаннях розвитку онтології, гносеології та соціальної філософії; користуватися філософським категоріальним апаратом; розуміти сучасний вітчизняний філософський дискурс; аналізувати важливі проблеми власного життя та становлення як особистості.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН1	Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України
ПРН2	Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності
ПРН3	Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.
ПРН4	Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах
ПРН6	Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ПРН7	Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
ПРН8	Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
ПРН10	Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
ПРН12	Сприймати інформацію, творчо її переосмислювати та застосовувати в процесі виробничої діяльності.
ПРН13	Володіти базовими принципами стратегій вітчизняного хореографічного мистецтва щодо культурної спадщини.
ПРН14	Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
ПРН18	Знаходити оптимальні підходи до формування і розвитку творчої особистості.
ПРН21	Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене

здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Предмет та функції філософії.	Експрес-контроль. Есе. Презентації.	10
2. Філософія стародавнього Сходу	Тестування. Доповідь та презентації на задану тему та їх обговорення.	8
3. Філософія стародавньої Греції	Реферат та презентації на задану тему та їх обговорення	8
4. Філософія середньовіччя	Тестування. Есе.	6
5. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	8
6. Німецька класична філософія	Експрес-контроль. Есе. Презентації.	10
7. Сучасна філософія (частина 1)	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	8
8. Сучасна філософія (частина 2)	Експрес-контроль. Есе.	8
9. Українська філософія	Реферат, доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення.	8
10. Проблеми буття та свідомості	Тестування. Есе. Презентації.	10

11. Ґносеологія	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	10
12. Соціальна філософія	Експрес-контроль. Есе.	6
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному

присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бичко І.В. Філософія: Підручник для студ. вищих закладів освіти / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, М.І. Бойченко та ін. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 2012. – 406 с.
2. Данильян О. Г. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2013. - 431 с.
3. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін. – К.: ПАРАПАН, 2015. – 774 с.
4. Лузан А.О. Вступ до філософії - навчальний посібник / А.О. Лузан Л – К.: " Центр учбової літератури", 2013 - 136 с.
5. Надольний І.Ф. Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищих навч. закладів / За ред. І.Ф. Надольного. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вікар, 2016. – 457 с.
6. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій: Навч. посіб./ І.В. Огородник, В.В. Огородник. – К.: Вища школа, 2016. – 543 с.
7. Петрушенко В.Л. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти 3-4 рівнів акредитації/ В.Л. Петрушенко. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Львів: Магнолія плюс, 2015. – 506 с.
8. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 640 с.
9. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник/ Т.І. Ящук. – К.: Либідь, 2014. – 536 с.

Додаткова література:

1. Бітаєв В. Естетичне виховання і гуманізація особи / В. Бітаєв. – К. : ДАКККіМ, 2003. – 232 с.
2. Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання/К.А. Гельвецій. – К.: Основи, 1994. – 416 с.
3. Гегель Г. В.Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство/ Г. В.Ф. Гегель. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
4. Гомілко Ольга. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі. – К.: «Наукова думка», 2001. – 339 с.
5. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках/Р. Декарт / Пер. з фр. В. Адрушка і С. Гатальської.

— К.: Тандем, 2001. – 104 с.

6. Solomon, R. C. (2008). Facing death together: camus'sthe plague. In Art and ethical criticism (pp. 163–183). Oxford.
7. Zaretsky, R. (2013) The Tragic Nostalgia of Albert Camus. Historical Reflections. Réflexions Historiques. In Nostalgia in Modern France: Bright New Ideas about a Melancholy Subject, 39 (3), (pp. 55–69). Berghahn Books.

Електронні ресурси:

1. <http://www.gumer.info/> - електронна бібліотека філософських текстів.
2. <http://krotov.info> – бібліотека філософських та релігійних текстів.
3. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> - електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка.
4. <http://platonanet.org.ua/> - електронна бібліотека праць філософів та підручників з філософії.

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на ознайомлення студентів зі змістом світового та вітчизняного історико-філософського процесу, широким спектром методологічних підходів і теоретичних систем філософії як сфери духовної творчості, розширення знання про сучасні її форми та нові підходи до вирішення найважливіших проблем сьогодення, творче осмислення досягнень світової філософської культури. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: філософія стародавнього Сходу, філософія епохи Еллінізму, Середньовічна філософія; Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва, німецька класична філософія, сучасна філософія, українська філософія, проблеми буття та свідомості, гносеологія, соціальна філософія. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Abstract of the discipline. Discipline is aimed at the acquaintance of students with the content of world and domestic historical and philosophical process, a wide range of methodological approaches and theoretical systems of philosophy as areas of spiritual creativity, expanding knowledge about its current forms and new approaches to solving the most important problems of our time, creative reflection on the achievements of world philosophical culture. The volume of discipline is three ECTS credits. The main topics are the philosophy of the ancient East, the philosophy of the Hellenistic era, the medieval philosophy; Philosophy of the Renaissance, New Age and Enlightenment, German classical philosophy, modern philosophy, Ukrainian philosophy, problems of being and consciousness, epistemology, social philosophy. The final assessment is based on the results of the current control and examination.

Мета навчальної дисципліни – формування мисленевої культури студентів шляхом усвідомлення методологічних проблем своєї спеціальності та засвоєння логічних способів доведення і спростування при вивченні інших дисциплін, що забезпечують досягнення об'єктивної істини. Надати студентові можливість опанувати логіку розвитку методологічної та світоглядної культури людства за мінімального обсягу загально-філософських знань, і тим самим сприяти розвитку гнучкості мислення студентів, їх здатності застосовувати поліфонічність мисленевих форм, засвоєних з курсу філософії. Опанування філософії сприяє актуалізації особистості, здатної до прийняття самостійних рішень та успішного самовиявлення у майбутній професійній сфері.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Компетентності
Інтегральна компетентність	
	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в хореографії, в мистецькій освіті, виконавській діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	
ЗК1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК3	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК4	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
Фахові компетентності спеціальності	
ФК1	Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ФК2	Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.
ФК3	Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах
ФК5	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

ФК7	Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем у сфері професійної діяльності
ФК8	Здатність приймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини
ФК9	Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції
ФК12	Здатність використовувати принципи, методи та засоби педагогіки, сучасні методики організації та реалізації освітнього процесу, аналізувати його перебіг та результати в початкових, профільних, фахових закладах освіти.
ФК16	Здатність дотримуватися толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин в сфері виробничої діяльності

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				доміська робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	10	0	0	32	48	90
Заочна	2	0	0	10	78	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:
на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Історія державності та культури України», «Загальна психологія», «Педагогіка».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Тема і назвату	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	у тому числі			усього			
		л.	прак.	с. р.		л.	прак.	с. р.
Тема 1. Предмет та функції філософії	8	2	2	4	8	2	–	6
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	6	–	2	4	8	–	–	8
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	10	2	4	4	8	–	2	6
Тема 4. Філософія Еллінізму	6	–	2	4	8	–	–	8
Тема 5. Філософія середньовіччя	8	2	2	4	8	–	2	6
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	8	–	6	4	8	–	–	8
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	10	2	2	4	8	–	2	6
Тема 8. Сучасна філософія	8	–	4	4	6	–	–	6
Тема 9. Українська філософія	8	2	2	4	8	–	2	6
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	6	–	2	4	6	–	–	6

Тема 11. Гносеологія	6	–	2	4	6	–	–	6
Тема 12. Соціальна філософія	6	–	2	4	8	–	2	6
Всього годин:	90	10	32	48	90	2	10	78

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Предмет та функції філософії.

Походження терміну «філософія». Предмет і функції філософії. Світоглядна функція філософії. Світогляд, його структура і функції. Міждисциплінарні зв'язки. Типи світогляду. Філософія і наука. Філософія і релігія. Філософія і мистецтво. Філософські проблеми і дисципліни. Специфічність філософського знання. Філософська методологія.

Тема 2. Філософія стародавнього світу.

Східна та західна філософія, особливості їх становлення та історичного розвитку. Веди як ідейна основа філософії стародавньої Індії. Основні школи філософії стародавньої Індії та їх історичне й сучасне значення. Конфуціанство та даосизм як джерела філософії стародавнього Китаю.

Тема 3. Філософія стародавньої Греції.

Особливості виникнення філософії стародавньої Греції. Основні віхи розвитку стародавньої філософії: натурфілософія, софісти, філософські ідеї Сократа, найвищі досягнення античності – праці Платона й Аристотеля. Об'єктивний ідеалізм Платона, його вчення про буття, пізнання, етику та державу. Філософська спадщина Аристотеля.

Тема 4. Філософія епохи Еллінізму.

Історичні передумови виникнення філософії Еллінізму. Стоїцизм: філософські погляди Сенеки, філософія Епікура, філософія марка Аврелія. Епікуреїзм: праці Епікура та епікуреїзм у стародавньому Римі. Скептицизм та неоплатонізм.

Тема 5. Середньовічна філософія.

Схоластика в Середні віки. Теоцентризм середньовічної філософії. Формування християнської догматики. Аврелій Августин. Філософсько-теологічний аристотелізм. Альберт Великий і Фома Аквінський. Західноєвропейська філософія епохи Відродження (XV-XVI ст.). Філософія Ренесансу. Епоха,

культура, філософія. Гуманізм в Італії. Початок італійського гуманізму (Дайте Аліг'єрі, Франческо Петрарка). Платонізм Ренесансу (Марелліо Фічіно, Пікко делла Мірандола). Арістотелізм Ренесансу (П'єтро Помпонацці). М. Кузанський про людину. Вплив на світогляд вчень М. Коперніка, Дж. Бруно і Г. Галілея. Натурфілософія Ренесансу і нове природознавство. Філософія природи (Микола Кузанський Бернардіно Телезіо, Джордано Бруно). Соціальні теорії. Ідеологія централізованої держави (Ніколо Макіавеллі, Жан Боден). Теорія природного права. Попередники утопічного соціалізму (Томас Мор, Томазо Кампанелла).

Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва.

Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII-XVIII ст.). Особливості епохи Нового часу. Проблема методу пізнання. Емпіризм Ф. Бекона і раціоналізм Р. Декарта. Вчення про субстанцію Б. Спінози. Монадологія В. Лейбніца. Філософія Просвітництва. Вольтер, Руссо, Дідро, Гольбах. Німецька класична філософія. «Коперніанський переворот» І. Канта. Протиріччя в його філософії. Агностицизм, раціоналізм і дуалізм. Гегель, його філософська система і метод. Протиріччя між ними.

Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм.

Класична німецька філософія. Особливе місце німецької класичної філософії у загальному розвитку західноєвропейської філософії. Основні представники німецької класичної філософії. Творчість І. Канта: критика чистого розуму; критика практичного розуму. Філософія Гегеля: концепція розвитку абсолютної ідеї; закони діалектики; філософія історії. Антропологічний матеріалізм Л. Файєрбаха. Марксизм, його представники та місце ф історії філософії і науки.

Тема 8. Сучасна філософія.

Західна філософія ХХ століття. Некласична філософія ХХ ст. : основні напрямки та їх особливості. Критика західної цивілізації, сцієнтизм та антисцієнтизм, проблеми ірраціонального та несвідомого. Філософська антропологія, релігійна філософія ХХ ст. Позитивізм. Філософія екзистенціалізму. Ніцше, Фрейд, Камю, Хайдеггер, Сартр. Герменевтика та феноменологія. Філософія постмодернізму.

Тема 9. Українська філософія.

Міфологічні уявлення східних слов'ян в дохристиянський та язичеський період. «Хрещення Русі» як світоглядна революція. Вплив візантійської і західноєвропейської культури на становлення киеворуської культури. Світоглядні ідеї Іларіона, Нестора, В. Мономаха, К. Туровського, Я. Мудрого. Філософська думка в Україні в XVI-XVIII ст. Діалог православної догматики та католицької схоластики. Полемісти (Г. Смотрицький, І. Вишенський, С. Зизаній і ін.). Києво-Могилянська академія – центр філософської думки в Україні у XVII- XVIII ст. Філософія Г. С. Сковороди. Концепція національної еліти в історіософії В. Липинського, Д. Чижевського про чинники формування української духовності. Соціально-філософські погляди становлення української незалежної

держави (М. Грушевський, В. Виниченко). Вплив тоталітарної системи на філософію в Росії і Україні. Філософське відродження в незалежній Україні.

Тема 10. Проблеми буття та свідомості.

Виникнення філософської проблеми буття. Категорія буття. Її сенс і специфіка. Проблема буття у ХХ ст. Індивідуальне і суспільне буття людини. Особистість як соціокультурна форма індивідуального буття. Людське буття як «співбуття». Проблема визначеності «Я» та «інші». Індивідуально-особистісне і Соціально-спільнотнісне. Проблема відношення «людина – світ». Філософський сенс категорії буття. Простір і час як форми існування Світу. Еволюція уявлень про простір і час. Статичність, динамічність, Циклічність, лінійність та спрямованість часу. Безконечність простору і часу. Соціальний простір і час.

Тема 11. Гносеологія.

Пізнання як предмет філософського аналізу. Історія філософських підходів до пізнання світу. Форми і методи наукового пізнання. Проблема істини у пізнанні. Види істини. Синергетика.

Тема 12. Соціальна філософія.

Поняття соціального в філософії. Історія розвитку філософських уявлень про суспільство. Соціум. Суб'єкти суспільного розвитку. Особистість та суспільство у рамках філософського аналізу. Духовне життя суспільства. Культура та суспільна свідомість. Формування суспільних цінностей.

Тематика практичних(семінарських) занять

Тема і назва теми дисципліни	а теми практичнихзанять	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Предмет та функції філософії.	1. Предмет та функції філософії.	2	–
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	2. Філософія стародавнього Сходу	2	–
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	3. Філософія стародавньої Греції (частина 1)	2	2
	4. Філософія стародавньої Греції (частина 2)	2	

Тема 4. Філософія Еллінізму	5. Філософія Еллінізму	2	
Тема 5. Філософія середньовіччя	6. Філософія середньовіччя	2	2
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	7. Філософія Відродження	2	–
	8. Філософія Нового часу	2	
	9. Філософія Просвітництва	2	
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	10. Німецька класична філософія	2	2
Тема 8. Сучасна філософія	11. Сучасна філософія (частина 1)	2	–
	12. Сучасна філософія (частина 2)	2	–
Тема 9. Українська філософія	13. Українська філософія	2	2
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	14. Проблеми буття та свідомості	2	–
Тема 11. Гносеологія	Гносеологія	2	–
Тема 12. Соціальна філософія	Соціальна філософія	2	2
Всього годин:		32	10

Завдання для самостійної роботи студентів

Тема і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Тема 1. Предмет та функції філософії	Анотування інформаційних джерел стосовно проблеми виникнення та	2	4

	історичного значення міфу та релігійного світогляду.		
	2. Підготовка до практичного заняття з теми 1.	2	2
Тема 2. Філософія стародавнього Сходу	3. Підготовка реферату та презентації з проблем виникнення конфуціанства та даосизму	2	6
	4. Підготовка до практичного заняття з теми 2.	2	2
Тема 3. Філософія стародавньої Греції	5. Підготовка презентації з проблеми функціонування Мілетської та Піфагорійської шкіл.	2	4
	6. Підготовка до практичного заняття з теми 3.	2	2
Тема 5. Філософія епохи Еллінізму	7. Написання есе на тему «Історичні передумови виникнення філософії Еллінізму»	2	4
	8. Підготовка до практичного заняття з теми 5.	2	2
Тема 6. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	9. Анотування наукових текстів Августина Блаженного, Ансельма Кентерберійського та Фоми Аквінського	2	6
	10. Підготовка до практичного заняття з теми 6.	2	2
Тема 7. Німецька класична філософія і марксизм	11. Підготовка реферату та презентації з проблеми французького та німецького просвітництва.	2	4
	12. Підготовка до практичного заняття з теми 7.	2	2
Тема 8. Сучасна філософія	13. Написання есе на тему «Філософія доби постмодерну»	2	2
	14. Підготовка до практичного заняття з теми 8	2	4

Тема 9. Українська філософія	15. Анотування інформаційних джерел стосовно проблеми історії філософської думки в Україні	2	
	16. Підготовка до практичного заняття з теми 9	2	
Тема 10. Проблеми буття та свідомості	17. Написання есе на тему «Проблема свідомості в історії філософії»	2	6
	18. Підготовка до практичного заняття з теми 10	2	
Тема 11. Гносеологія	19. Здійснення порівняльного аналізу філософських підходів до пізнання світу в різні історичні епохи	4	6
Тема 12. Соціальна філософія	20. Написання есе на тему «Культура та суспільна свідомість»	4	6
Всього годин:		48	78

Очікувані результати навчання з дисципліни: формування уявлення студентів про значення філософського знання у системі сучасної науки; засвоєння філософської спадщини України та її значення у світовій філософії; розуміння загальних сучасних філософських засад до суспільства, історії, культури, фізичного виховання та спорту.

знанням: засвоїти історію філософської думки; розуміти основні підходи до філософського осмислення буття, пізнання, суспільства, історії та науки; визначати місце та роль філософії в розвитку культури людства, зокрема, фізичної культури.

умінням: застосовувати отриманні знання для розуміння загальних тенденцій розвитку культури, науки, людства; орієнтуватися у питаннях розвитку онтології, гносеології та соціальної філософії; користуватися філософським категоріальним апаратом; розуміти сучасний вітчизняний філософський дискурс; аналізувати важливі проблеми власного життя та становлення як особистості.

Перелік програмних результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни «Філософія» відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» для першого бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 024 Хореографія

Шифр	Програмні результати навчання
ПРН1	Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із концепцією сталого розвитку України
ПРН2	Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності
ПРН3	Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.
ПРН4	Володіти іноземною мовою в обсязі, необхідному для спілкування в соціально-побутовій та професійній сферах
ПРН6	Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.
ПРН7	Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проєкту.
ПРН8	Розуміти хореографію як мистецький феномен, розрізняти основні тенденції її розвитку, класифікувати види, напрями, стилі хореографії.
ПРН10	Розуміти хореографію як засіб ствердження національної самосвідомості та ідентичності.
ПРН12	Відшуковувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.
ПРН13	Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.
ПРН14	Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.
ПРН18	Знаходити оптимальні підходи до формування і розвитку творчої особистості.
ПРН21	Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин.

Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Предмет та функції філософії.	Експрес-контроль. Есе. Презентації.	10
2. Філософія стародавнього Сходу	Тестування. Доповідь та презентації на задану тему та їх обговорення.	8
3. Філософія стародавньої Греції	Реферат та презентації на задану тему та їх обговорення	8
4. Філософія середньовіччя	Тестування. Есе.	6
5. Філософія Відродження, Нового часу та Просвітництва	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	8
6. Німецька класична філософія	Експрес-контроль. Есе. Презентації.	10
7. Сучасна філософія (частина 1)	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	8
8. Сучасна філософія (частина 2)	Експрес-контроль. Есе.	8
9. Українська філософія	Реферат, доповіді та презентації на задану тему та їх обговорення.	8

10. Проблеми буття та свідомості	Тестування.Есе. Презентації.	10
11. Гносеологія	Реферат, доповіді та презентації на задану тему.	10
12. Соціальна філософія	Експрес-контроль. Есе.	6
Усього:		100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному

присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бичко І.В. Філософія: Підручник для студ. вищих закладів освіти / І.В. Бичко, І.В. Бойченко, М.І. Бойченко та ін. – 2-ге вид., стер. – К.: Либідь, 2012. – 406 с.
2. Данильян О. Г. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х.: Право, 2013. - 431 с.
3. Історія філософії: Підручник / Ярошовець В.І., Бичко І.В., Бугров В.А. та ін. – К.: ПАРАПАН, 2015. – 774 с.
4. Лузан А.О. Вступ до філософії - навчальний посібник / А.О. Лузан Л – К.: " Центр учбової літератури", 2013 - 136 с.
5. Надольний І.Ф. Філософія: Навч. посібник для студ. і аспірантів вищих навч. закладів / За ред. І.Ф. Надольного. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Вікар, 2016. – 457 с.
6. Огородник І.В., Огородник В.В. Історія філософської думки в Україні. Курс лекцій: Навч. посіб./ І.В. Огородник, В.В. Огородник. – К.: Вища школа, 2016. – 543 с.
7. Петрушенко В.Л. Філософія: Навч. посіб. для студ. вищ. закл. освіти 3-4 рівнів акредитації/ В.Л. Петрушенко. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Львів: Магнолія плюс, 2015. – 506 с.
8. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу : хрестоматія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2022. – 640 с.
9. Ящук Т.І. Філософія історії: Курс лекцій. Навчальний посібник/ Т.І. Ящук. – К.: Либідь, 2014. – 536 с.

Додаткова література:

1. Бітаєв В. Естетичне виховання і гуманізація особи / В. Бітаєв. – К. : ДАКККіМ, 2003. – 232 с.
2. Гельвецій К.А. Про людину, її розумові здібності та її виховання/К.А. Гельвецій. – К.: Основи, 1994. – 416 с.
3. Гегель Г. В.Ф. Основи філософії права, або Природне право і державознавство/ Г. В.Ф. Гегель. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
4. Гомілко Ольга. Метафізика тілесності: концепт тіла у філософському дискурсі. – К.: «Наукова думка», 2001. – 339 с.
5. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і відшукувати істину в науках/Р. Декарт / Пер. з фр. В. Адрушка і С. Гатальської.

— К.: Тандем, 2001. – 104 с.

6. Solomon, R. C. (2008). Facing death together: camus'sthe plague. In Art and ethical criticism (pp. 163–183). Oxford.
7. Zaretsky, R. (2013) The Tragic Nostalgia of Albert Camus. Historical Reflections. Réflexions Historiques. In Nostalgia in Modern France: Bright New Ideas about a Melancholy Subject, 39 (3), (pp. 55–69). Berghahn Books.

Електронні ресурси:

1. <http://www.gumer.info/> - електронна бібліотека філософських текстів.
2. <http://krotov.info> – бібліотека філософських та релігійних текстів.
3. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> - електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка.
4. <http://platonanet.org.ua/> - електронна бібліотека праць філософів та підручників з філософії.